

К. А. Гузе,
асистент кафедри цивільного процесу
Національного університету "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого" (м. Харків)

УДК 347.963

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ОСКАРЖЕННЯ ПРОКУРОРОМ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ

Проаналізовано окремі аспекти здійснення прокуратурою функції представництва інтересів громадянина або держави під час оскарження судових рішень. З урахуванням міжнародних стандартів верховенства права, практики Європейського суду з прав людини сформульовано висновки щодо права посадових осіб цього державного органу на внесення апеляційної (касаційної) скарги незалежно від їх участі в розгляді справи в суді першої інстанції, а також вирішено інші питання, пов'язані з реалізацією прокурором вказаних повноважень.

Ключові слова: прокурор, представництво прокурором інтересів громадянина або держави, оскарження судових рішень, принцип правової певності (визначеності), принцип *res judicata*, міжнародні стандарти верховенства права.

Членство України в Раді Європи (далі — РЄ) зумовлює необхідність у виконанні низки зобов'язань, які узяла на себе наша держава при вступі до цього міжнародного співтовариства. Зокрема Україна погодилася змінити роль та функції прокуратури, трансформувавши її в орган, який відповідав би стандартам РЄ. У зв'язку з цим, виникає необхідність у вдосконаленні правової регламентації участі прокурора в суді, зокрема, під час реалізації ним права на оскарження судових рішень.

Окремі аспекти участі прокурора на стадіях перегляду судових рішень у цивільному, господарському та адміністративному процесі досліджувалися в публікаціях О. В. Анпілогова, М. В. Гадіятової, К. В. Гусарова, Т. О. Дунаса, Д. Д. Луспеника, О. В. Рожнова, М. Н. Руденка та інших авторів. Водночас наділення прокурора правом оскарження судових рішень незалежно від участі у розгляді справи в суді першої інстанції та встановлення процесуальним законодавством граничного терміну реалізації ним цього права в один рік залишаються доволі дискусійними питаннями.

Метою статті є аналіз чинного законодавства, що регулює порядок оскарження прокурором судових рішень у цивільному, господарському й адміністративному процесі, на відповідність його міжнародним демократичним стандартам, які сформульовані органами Ради Європи при визначенні ролі прокуратури поза межами кримінальної сфери правосуддя.

Відповідно до ст. 34 Закону України "Про прокуратуру" прокурор, який бере участь у розгляді справ у судах, додержуючись принципу незалежності суддів і підкорення їх тільки закону, сприяє виконанню вимог закону про всебічний, повний і об'єктивний розгляд справ та постановленню судових рішень, що ґрунтуються на законі. На виконання поставлених завдань у порядку цивільного, господарського й адміністративного судочинства посадові особи органів прокуратури наділяються, зокрема, правом внесення апеляційної, касаційної скарги на судові рішення або заяви про їх перегляд за нововиявленими обставинами, заяви про перегляд Верховним

Судом України судового рішення (п. 3 ч. 5 ст. 36, ч.ч. 3–5 ст. 37 Закону України “Про прокуратуру”). Таким чином, ініціювання прокурором перегляду судових рішень є одним із процесуальних інструментів здійснення покладеної на нього конституційної функції представництва інтересів громадянина або держави в суді (п. 2 ст. 121 Конституції України).

Чинне процесуальне законодавство не передбачає суттєвих відмінностей у процедурі реалізації права на оскарження судових рішень для прокурора порівняно з іншими юридично заінтересованими учасниками судочинства. Особливістю, є наділення прокурора правом здійснення функції представництва інтересів громадянина або держави (зокрема шляхом подання апеляційної, касаційної скарги) на будь-якій стадії судочинства незалежно від участі в розгляді справи в суді першої інстанції. Таке право передбачено ч. 5 ст. 46 ЦПК України, в якій зазначено, що з метою вирішення питання про наявність підстав для ініціювання перегляду судових рішень у справі, розглянутій без участі прокурора, вступу в розгляд справи за позовом (заявою) іншої особи, прокурор має право знайомитися з матеріалами справи в суді, робити виписки з неї, отримувати копії документів, що знаходяться у справі. Аналогічні положення передбачені й в ч. 2 ст. 29 ГПК України, ч. 5 ст. 61 КАС України та ч. 3 ст. 37 Закону України “Про прокуратуру”.

Щодо юридичної науки, то серед учених немає єдиної думки з приводу наділення посадових осіб органів прокуратури правом оскарження судових рішень, незалежно від участі у розгляді справи в суді першої інстанції. Зокрема одні правники положення закону, які закріплюють таке право, підтримують, вбачаючи у цьому прояв реалізації прокурором конституційної функції представництва інтересів громадянина або держави в суді [1, с. 41; 2, с. 6, 13; 3, с. 322; 4, с. 123; 5, с. 12, 19; 6, с. 11–12]. Інші, навпаки, правильність цих положень піддають критиці, вважаючи, що вони містять елементи наглядової функції прокуратури за судовою діяльністю, що не відповідає п. 2 ст. 121 Конституції України, яка покладає на цей державний орган у цивільному, господарському й адміністративному судочинстві лише функцію представництва інтересів громадянина або держави. Тому, на думку останніх, право на оскарження судових актів повинні мати лише ті посадові особи органів прокуратури, котрі безпосередньо брали участь у розгляді справи [7, с. 69, 138–139, 285–286; 8, с. 271].

Особливої уваги досліджувана проблема набуває у зв'язку із ратифікацією Україною Європейської конвенції про захист прав людини й основоположних свобод (далі — Конвенція), а також необхідністю урахування позицій органів РЄ з цього питання. Так, Європейська Комісія “За демократію через право” (далі — Венеціанська комісія) у своєму експертному висновку CDL-AD(2005)014 щодо Федерального закону Російської Федерації “Про прокуратуру Російської Федерації” від 13 червня 2005 р. виділила низку загальних принципів функціонування органів прокуратури поза межами кримінальної сфери судочинства [9]. Зокрема у посиланні до п. 12 (див. п. 5) цього Висновку відмічається, що прокурори можуть наділятися правом ініціювання та вступу в поточні судові процедури або використовувати різні засоби правового захисту для забезпечення законності (принцип законності). Аналогічна позиція висловлена й у п. 5 додатку № 1 Звіту, підготовленого науковим експертом Андраш Варга (Угорщина) для Консультативної ради європейських прокурорів (далі — КРЕП) ССРЕ-VI (2008)4rev від 5 травня 2008 р. [10] (цей орган створений Комітетом міністрів РЄ для підготовки висновків з питань діяльності прокуратур держав Європейського Союзу).

Слід звернути увагу й на положення Висновку № 3, прийнятого КРЕП на своєму 3-му пленарному засіданні “Про роль прокуратури поза кримінально-правовою сферою” (Страсбург, 15–17 жовтня 2008 р.), в якому відзначається, що у тих країнах, де на прокуратуру покладається не лише функція кримінального переслідування, а й участь у цивільному, адміністративному процесах тощо, її посадові особи з метою ініціювання розгляду справи в суді наділені правом на

апеляційне оскарження (п. 23). Між тим у документі зазначається що, неналежною є практика, пов'язана з *втручанням* прокуратури в судовий розгляд за відсутності розумного інтересу (державного, публічного або оснований на захисті права), що порушує принцип рівності сторін (п. 27) [11]. У загальних рисах подібна теза була висловлена й Венеціанською комісією, яка у вищезгаданому висновку CDL-AD(2005)014 від 13 червня 2005 р. позитивно оцінила реформування системи прокуратури РФ, зокрема обмеження можливості вступу прокурора в судові справи від імені громадян, окрім тих випадків, коли останні не можуть діяти самостійно, чи у разі, коли правопорушенням зачіпаються інтереси великої кількості громадян (п. 74) [9].

Досліджуючи проблему наділення прокурора правом оскарження судових рішень незалежно від його участі у справі в суді першої інстанції, показовою також є позиція Європейського суду з прав людини (далі — ЄСПЛ) у справі “*Менчинська проти Російської Федерації*” (*Menchinskaya v. Russia*). У цій справі заявниця посилалася на порушення права на справедливий судовий розгляд, що проголошується у п. 1 ст. 6 Конвенції, в зв'язку зі вступом прокурора у справу під час апеляційного розгляду на стороні державного органу — Норильського центру зайнятості. Виходячи зі своєї прецедентної практики щодо ролі прокурора поза межами кримінальної сфери правосуддя, ЄСПЛ відзначив, що втручання прокуратури у цю справу, безумовно, послабило позицію заявника (Менчинської) (§ 33). І хоча прокурор м. Норильська згідно з національним законодавством мав юридичні підстави вступати в процес, ця справа не містила жодних обставин, що виправдовували б його втручання (§ 37). У зв'язку з цим, Суд дійшов висновку, що мало місце порушення п. 1 ст. 6 Конвенції, зокрема принципу рівності сторін (§§ 39–40) [12].

Системний аналіз актів Венеціанської комісії та КРЄП, рішення ЄСПЛ дає змогу дійти висновку, що вказані інституції РЄ в цілому допускають можливість наділення посадових осіб органів прокуратури правом втручання в судові процедури на стадії перегляду судових рішень. Головне, щоб подібними процесуальними діями не порушувався “справедливий баланс” між сторонами, тобто принцип рівності процесуальних можливостей (принцип рівності сторін), за яким кожній стороні гарантується право представляти свою позицію у справі на таких умовах, які не ставили б її у менш сприятливе становище у порівнянні з опонентом. Запропонований підхід, на нашу думку, є базовим при вирішенні питання щодо наділення прокурора правом оскарження судових рішень, незалежно від участі у розгляді справи в суді першої інстанції.

Реалізація прокурором права на оскарження судових рішень пов'язана з дотриманням процесуальних строків, встановлених законом. У зв'язку з цим, дискусійним залишається питання щодо можливості оскарження судових рішень тими прокурорами, які не брали участі у судових засіданнях і пропустили процесуальний строк на здійснення такого права. За загальним правилом скарга, подана після закінчення строків, визначених ЦПК України, КАС України, залишається без руху, якщо особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку або якщо підстави, вказані нею у заяві, визнані судом неповажними. При цьому, протягом тридцяти днів з моменту отримання ухвали про залишення заяви без руху, особа має право звернутися до суду із заявою про поновлення строків або вказати інші підстави для поновлення строку. Якщо заяву не буде подано особою в зазначений строк або вказані нею підстави для поновлення строку оскарження будуть визнані неповажними, суддя-доповідач відмовляє у відкритті апеляційного (касаційного) провадження (ст.ст. 297, 328 ЦПК України, ст.ст. 189, 214 КАС України). У порядку господарського процесу, пропуск особою строків апеляційного (касаційного) оскарження тягне за собою повернення скарги, якщо суд за заявою особи, яка її подала не знайде підстав для поновлення строку (ст.ст. 93, 110 ГПК України).

Вказані процесуальні норми містять і спеціальні положення, що встановлюються законом для прокурорів, які реалізують конституційну функцію представництва. Зокрема у разі, коли останні пропустили строк внесення апеляційної (касаційної) скарги, який перевищує один рік з моменту оголошення оскаржуваного рішення, то суд у цивільному або адміністративному процесі зобов'язаний відмовити прокурору у відкритті апеляційного (касаційного) провадження, а в господарському процесі — повернути апеляційну (касаційну) скаргу. При цьому відповідні процесуальні дії вчиняються судом незалежно від поважності причини пропуску прокурором строку на оскарження. Звертаючись до суду апеляційної (касаційної) інстанції з таким клопотанням, посадові особи органів прокуратури переважно на те, що про ухвалення неправосудного (як вони вбачають) рішення їм стало відомо лише під час перевірок, які здебільшого проводяться набагато пізніше дати ухвалення цих рішень (коли загальні строки на їх оскарження вже сплили). У зв'язку з цим, виникає питання: чи може вказана підстава вважатися поважною причиною пропуску встановленого законом процесуального строку? В судовій практиці воно вирішується неоднозначно.

Наприклад, ухвалою Апеляційного суду Дніпропетровської області від 7 лютого 2011 р. відмовлено прокурору Дніпропетровського району Дніпропетровської області у задоволенні клопотання про поновлення строку на апеляційне оскарження рішення Дніпропетровського районного суду Дніпропетровської області від 3 квітня 2008 р., апеляційну скаргу залишено без розгляду. Не погоджуючись із вищевказаною ухвалою, прокурор звернувся до касаційної інстанції з касаційною скаргою, в якій посилався на те, що з матеріалами цивільної справи прокуратура Дніпропетровського району Дніпропетровської області була ознайомлена лише у грудні 2010 р., і ним невідкладно було внесено апеляційну скаргу. Вбачаючи посилення прокурора обґрунтованими, а причини пропуску строку на апеляційне оскарження поважною, колегія суддів Судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (далі — ВССУ) оскаржувану ухвалу скасувала, направивши справу до суду апеляційної інстанції для вирішення питання щодо прийняття апеляційної скарги [13].

Подібна правова позиція (щодо поновлення прокурорам процесуальних строків на оскарження) була висловлена, наприклад, і в постанові Вищого господарського суду України (далі — ВГСУ) у справі № 13/161-11 від 22 лютого 2012 р. [14], ухвалі Вищого адміністративного суду України (далі — ВАСУ) у справі № к/9991/74328/11-с від 21 лютого 2013 р. [15]. Отже, посилення посадових осіб органів прокуратури, які не брали участі у судових засіданнях, на той факт, що про ухвалення рішення їм стало відомо лише під час проведення перевірок, в практиці ВССУ, ВГСУ, ВАСУ може розглядатися як поважна причина для поновлення строку на його оскарження.

В аспекті права на справедливий суд, що гарантується Конвенцією та тлумачиться ЄСПЛ у своїй прецедентній практиці, з такою позицією вищих спеціалізованих судів важко погодитися. Так, відповідно до п. 1 ст. 6 Конвенції кожен при визначенні його цивільних прав та обов'язків або при розгляді будь-якого кримінального обвинувачення має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, створеним на підставі закону, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення. Як зазначається в рішенні ЄСПЛ у справі *“Брумареску проти Румунії” (Brumarescu v. Romania)* від 28 жовтня 1999 р., право на справедливий розгляд у суді, гарантоване п. 1 ст. 6 Конвенції, повинно тлумачитися в світлі Преамбули до Конвенції, яка проголошує верховенство права як частину спільної спадщини договірних сторін. Одним з основних аспектів верховенства права є принцип правової певності (визначеності), який вимагає, крім іншого, щоб у випадках, коли суди винесли остаточне рішення з якогось питання, їхнє рішення

не підлягало сумніву (§ 61). У вищевказаній справі Брумареску ЄСПЛ констатував порушення права заявника на справедливий судовий розгляд у зв'язку з тим, що Верховний Суд Румунії на підставі скарги Генерального прокурора звів нанівець увесь процес, скасувавши остаточне рішення, котре до того ж було виконано і в силу *res judicata* не підлягало перегляду (§ 62) [16].

Наведені тлумачення Суду принципів правової певності (визначеності) й *res judicata* були доповнені й розкриті ним у подальшій практиці. Так, у рішенні від 24 липня 2003 р. у справі “Рябих проти Російської Федерації” (*Ryabukh v. Russia*) ЄСПЛ зауважив, що правова певність передбачає дотримання принципу *res judicata*, тобто принципу остаточності рішення, недопустимості повторного розгляду вже раз вирішеної справи. Цей принцип наполягає на тому, що жодна сторона не має права домагатися перегляду кінцевого й обов'язкового рішення тільки з метою нового слухання і вирішення справи. Повноваження судів вищої ланки переглядати рішення повинні використовуватися для виправлення судових помилок, помилок у здійсненні правосуддя, а не заміни рішень. Перегляд у порядку нагляду не може розглядатися як прихована апеляція, і сама можливість двох поглядів на один предмет не є підставою для повторного розгляду. Відхилення від цього принципу можливе тільки в тому випадку, коли воно спричинене незалежними (вагомими) і непереборними обставинами (§ 52) [17].

З аналізу вищенаведеної практики ЄСПЛ випливає, що реалізація заінтересованими особами права на оскарження судових рішень повинна відповідати європейським стандартам верховенства права, праву кожного на справедливий судовий розгляд. У зв'язку з цим, посилення прокурорів на той факт, що про ухвалення неправосудного (на їхній погляд) рішення їм стало відомо лише під час перевірок, не можна віднести до незалежних (вагомих) і непереборних обставин, на які вказує ЄСПЛ. А отже, їх не слід вважати поважною причиною для поновлення строку на оскарження, навіть коли відповідне клопотання (згідно зі ст.ст. 297 і 328 ЦПК України, ст.ст. 189 і 214 КАС України, ст.ст. 93 і 110 ГПК України) надійшло у термін, що не перевищує один рік з моменту оголошення оскаржуваного судового рішення. За іншої точки зору, наділення прокурорів правом оспорювати остаточні акти суду порушує принципи правової визначеності та *res judicata* й за своїми ознаками нагадує інститут прокурорського нагляду за судовою діяльністю (протесту), котрий на сьогодні у судочинстві скасований. З цього приводу в справі “Совтрансавто-Холдинг проти України” (*Sovtransavto Holding v. Ukraine*) від 25 червня 2002 р. зазначив: судова система, в якій є процедура внесення протесту, а відтак можливості неодноразового скасування остаточного рішення, не відповідає принципу правової певності, який становить один з основних елементів верховенства права у сенсі ст. 6 Конвенції (§ 77) [18].

У силу загальноновизнаних принципів міжнародного права, які визначають остаточність судового рішення, вважаємо, що у випадку реалізації прокуратурою конституційної функції представництва інтересів громадянина або держави в суді поважними причинами пропуску строку на оскарження можуть виступати лише об'єктивно непоборні обставини, що стали перешкодою у реалізації права на оскарження не для прокурора, а саме для особи, в чийх інтересах він виступає в суді, і лише у випадках, визначених законом. Такими можуть виступати вади здоров'я, які зробили неможливим самостійне звернення громадянина до суду зі скаргю, прийняття судом рішення щодо прав й обов'язків особи, яка не брала участь у розгляді справи, при цьому остання у зв'язку з тяжким матеріальним становищем не може реалізувати своє право на оскарження незаконного акта, наявність фактів навмисного невиконання органами державної влади, місцевого самоврядування покладених на них обов'язків по захисту у суді інтересів держави чи громадянина тощо. Натомість, коли подібні об'єктивні (непереборні) підстави відсутні, вважаємо, що право прокурора на оскарження судових рішень повинно бути обмеженим загальними строками, встановленими процесуальним

законодавством, для порушення заінтересованими особами апеляційного чи касаційного провадження.

Список використаних джерел

1. *Ефросинина, Д.* Защита публичных интересов в арбитражном процессе [Текст] / Д. Ефросинина // Законность. — 2002. — № 12. — С. 40–42.
2. *Дунас, Т. О.* Участь прокурора у цивільному судочинстві України [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 “Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право” / Т. О. Дунас. — К., 2008. — 21 с.
3. *Рожнов, О. В.* Реалізація представницької функції прокурора в апеляційному провадженні [Текст] / О. В. Рожнов // Проблеми цивільного права та процесу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам’яті професора О. А. Пушкіна (23 травня 2009 р.). — Х. : Вид-во Харків. нац. ун-ту внутр. справ, 2009. — С. 321–322.
4. *Руденко, М.* Прокурор як суб’єкт ініціювання апеляційного перегляду судових рішень в адміністративних справах: питання теорії та практики [Текст] / М. Руденко // Вісник Національної академії прокуратури України. — 2009. — № 1. — С. 122–126.
5. *Анпілогов, О. В.* Правове регулювання участі прокурора в адміністративному судочинстві щодо захисту прав та свобод громадянина [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 “Адміністративне право і процес; сімейне право; інформаційне право” / О. В. Анпілогов. — К., 2008. — 19 с.
6. *Гадиятова, М. В.* Участие прокурора при рассмотрении дел судами [Текст] : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.11 “Судебная власть; прокурорский надзор; организация правоохранительной деятельности; адвокатура” / М. В. Гадиятова. — Екатеринбург, 2005. — 27 с.
7. *Гусаров, К. В.* Перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядках [Текст] : [монограф.] / К. В. Гусаров. — Х. : Право, 2010. — 352 с.
8. *Луспенник, Д. Д.* Застосування новел ЦК і ЦПК України в судовій практиці [Текст] / Д. Д. Луспенник. — Х. : Харків юридичний, 2005. — 432 с. (Серія “Судова практика”)
9. Opinions CDL-AD (2005) of the European Commission for Democracy through Law (Venice Commission) on the Prokuratura (Prosecutor’s Office) of the Russian Federation on 13 June 2005 [Electronic Resource] Venice Commission. — URL : [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2005\)014-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2005)014-e).
10. Report by Dr. Andr s Zs. VARGA Ph. D. on the Role of Public Prosecutors outside the Criminal Field CCPE-Bu (2008) 4rev for Consultative Council of European Prosecutors on 5 May 2008 [Electronic Resource] Council of Europe. — URL : http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccpe/opinions/travaux/OP_3_CCPE_Bu_4rev_8_reportVargas_question_en.asp.
11. Opinion № 3 (2008) of the Consultative Council of European Prosecutors on “The role of prosecution services outside the criminal law field” [Electronic Resource] Council of Europe. — URL : <https://wcd.coe.int/wcd/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=1608160&SecMode=1&DocId=1609216&Usage=2>.
12. Решение Европейского суда по правам человека по делу “Менчинская против России” (Case of Menchinskaya v. Russia) (Заявление № 42454/02) от 15.01.2009 г. [Электронный ресурс] Фонд стратегічних справ Української Гельсінської спілки з прав людини. — URL : <http://hr-lawyers.org/index.php?id=1233046517>.
13. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ у справі № 6–10435св11 від 05.10.2011 р. [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень. — URL : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/18731421>.
14. Постанова Вищого господарського суду України у справі № 13/161–11 від 22.10.2012 р. [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень. — URL : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/21675757>.
15. Ухвала Вищого адміністративного суду України у справі № к/9991/74328/11–с09 від 21.02.2013 р. [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень. — URL : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/29580215>.
16. Рішення Європейського суду з прав людини у справі “Брумареску проти Румунії” (Case of Brumarescu v. Romania) (Заява № 28342/95) від 28.10.1999 р. [Електронний ресурс] Український портал практики Європейського суду з прав людини. — URL : <http://eurocourt.in.ua/Article.asp?AIdx=307>.
17. Решение Европейского суда по правам человека по делу “Рябых против России” (Case of Ryabykh v. Russia) (Заявление № 52854/99) от 24.07.2003 г. [Электронный ресурс]

Европейская Конвенция о защите прав человека: право и практика. — URL : <http://www.echr.ru/documents/doc/new/003.htm>.

18. Рішення Європейського суду з прав людини у справі “Совтрансавто-Холдінг проти України” (Case of Sovtransavto Holding v. Ukraine) (Заява № 48553/99) від 25.06.2002 р. [Електронний ресурс] Харківська правозахисна група. — URL : <http://khp.org/index.php?id=1075285476>.

Надійшла до редакції 25.04.2013

Гузе К. А. Реализация права на обжалование прокурором судебных решений в аспекте международных стандартов

Проанализированы отдельные аспекты осуществления прокуратурой функции представительства интересов гражданина или государства при обжаловании судебных решений. С учетом международных стандартов верховенства права, практики Европейского суда по правам человека сформулированы выводы относительно права должностных лиц этого государственного органа на внесение апелляционной (кассационной) жалобы независимо от их участия в рассмотрении дела в суде первой инстанции, а также решены другие вопросы, связанные с реализацией прокурором указанных полномочий.

Ключевые слова: прокурор, представительство прокурором интересов гражданина или государства, обжалование судебных решений, принцип правовой определенности, принцип *res judicata*, международные стандарты верховенства права.

Guze, K. A. The Realization of the Right to Appeal the Prosecutor Judgments in the Terms of International Standards

The article analyzes some aspects of the implementation of prosecutor's function of representation of the interests of the citizen or the state while appealing court decisions. Taken into account the international standards of the rule of law and the case law of the European Court of Human Rights to formulate conclusions regarding the right of officials of the state institutions to make the appeal (cassation) complaints regardless of their participation in the proceedings at first instance and resolved other issues related to implementation of the prosecutor referred to authorities.

Keywords: prosecutor, prosecutor's representation of the interests of citizens or the state, appeals of court decisions, the principle of legal certainty, the principle of *res judicata*, international standards of rule of law.

